

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
21 februari 2023

Kenmerk
Z/23/056320 / D/23/090191

Portefeuillehouder
Bas Lont

Portefeuille
Onderwijs, leerplicht, leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer, onderwijshuisvesting, openbaar onderwijs

Opsteller
Heer, Cees de

Onderwerp
Raadsinformatiebrief rapport onderzoek samenwerkingschool Oudewater

Kennisnemen van

De rapportage Verkenning positionering openbaar onderwijs en hoogbegaafden onderwijs in Oudewater van de Stichting Onderwijs Primair van 30 januari 2023 over het realiseren van een samenwerkingschool in Oudewater.

Inleiding

Op 12 juli 2022 heeft het bestuur van de Stichting Onderwijs Primair van openbare basisschool De Schakels (verder het schoolbestuur) uw raad een brief gestuurd. Hierin schreef het schoolbestuur dat het een fusie van de school tot samenwerkingschool gaat onderzoeken om het openbaar basisonderwijs in de gemeente Oudewater te borgen.

Naar aanleiding van de brief heeft uw raad op 29 september 2022 besloten zich uit te spreken voor de totstandkoming van een samenwerkingschool om zo het onderwijs met een openbaar karakter in Oudewater te behouden. Tevens heeft uw raad besloten niet zelf De Schakels in stand te gaan houden als de school door het schoolbestuur wordt opgeheven. Wij hebben uw raad toegezegd in januari 2023 te rapporteren hoe het staat met het onderzoek van het schoolbestuur.

Op 30 januari 2023 heeft het schoolbestuur zijn rapportage op ons verzoek aan uw raad opgestuurd, nadat de medezeggenschapsraad hierover is geïnformeerd. Het rapport beschrijft de verkenning en positionering van het openbaar onderwijs en het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen en trekt conclusies.

Er zijn drie reële mogelijkheden om regulier openbaar basisonderwijs voor Oudewater te behouden: houden zoals het nu is, of een samenwerkingschool, of samenvoeging met een openbare basisschool in de gemeente Montfoort. Daarvoor is gemotiveerd niet voor gekozen door het schoolbestuur en/of er was geen keus omdat een fusiepartner ontbrak. Het schoolbestuur heeft besloten dat De Schakels op 1 augustus 2023 niet wordt opgeheven en voortaan alleen is ingericht voor basisonderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Het schoolbestuur stopt met het aanbieden met regulier openbaar basisonderwijs in Oudewater. Uw raad heeft hier kennis van kunnen nemen.

In deze raadsinformatiebrief gaan wij kort in op het rapport, beschrijven wij wat ons college afgelopen periode heeft gedaan op dit onderwerp, geven wij aan wat volgens de betekenis van het raadsbesluit van 29 september 2022 is in relatie tot de rapportage en trekken wij een conclusie.

Kernboodschap

Het rapport

Aantal leerlingen gestegen

Om te beginnen is het verheugend te constateren dat het aantal leerlingen van De Schakels op de teldatum van 1 oktober 2022, 75 was. Dit betekent dat de school voor het eerst sinds 2011 (52), op een uitzondering in 2019 (69) na, boven de voor Oudewater specifieke opheffingsnorm zit van 67 leerlingen. De school wordt, zonder dat gebruik hoeft te worden gemaakt van de wettelijke regelingen voor kleine scholen, de komende drie jaar door de minister sowieso bekostigd (en niet opgeheven van rechtswege).

Regulier openbaar onderwijs

Het schoolbestuur stopt met het aanbieden met regulier openbaar basisonderwijs. De Schakels wordt een openbare basisschool voor onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Dit betekent dat de negentien leerlingen van De Schakels die regulier onderwijs volgen, vanaf 1 augustus 2023 naar een andere basisschool zouden moeten gaan^[1] (of naar het voortgezet onderwijs natuurlijk als ze in groep acht zitten).

De Schakels is een kleine school. Ouders kiezen blijkbaar voor andere scholen in Oudewater. Dat maakt het voor het schoolbestuur erg moeilijk om de voorziening overeind te houden. Het is bovendien lastig om voor sterk gedifferentieerde groepen als bij De Schakels, leerkrachten in dienst te nemen en te houden. Het is het voorlopige einde van het regulier openbaar onderwijs in Oudewater.

Samenwerkingsschool

Het is het schoolbestuur niet gelukt om een fusiepartner te vinden om te komen tot een samenwerkingsschool. Volgens het schoolbestuur komt uit het rapport naar voren dat een samenwerkingsschool niet de beste vorm is voor een duurzame voortzetting van het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Die vormen het overgrote deel van de populatie van De Schakels. Een samenwerkingsschool blijkt financieel niet aantrekkelijk voor de andere schoolbesturen in Oudewater. Zonder aanvullende bekostiging of het afstoten van aparte huisvesting voor het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, is het bekostigen van twee gebouwen en andere voorzieningen voor hoogbegaafden voor een ontvangend schoolbestuur niet houdbaar.

School voor hoogbegaafde leerlingen

Op basis van het rapport – en door de stijging van het aantal leerlingen - heeft het schoolbestuur besloten De Schakels niet per 1 augustus 2023 op te heffen en door te gaan met het aanbieden van voltijds openbaar basisonderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Daarmee behoudt Oudewater een voor de gemeente unieke voorziening. Het brede onderwijsaanbod qua richtingen (rooms-katholiek, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en openbaar) en inhoud (regulier, Jenaplan en voltijdsonderwijs voor hoogbegaafde leerlingen) blijft behouden.

De schoolbesturen in Oudewater hebben zich bereid getoond om te overleggen hoe wederzijdse kennis gedeeld kan worden op het gebied van onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen en afspraken kunnen worden gemaakt om leerlingen door te verwijzen naar De Schakels. Ook het onderwijssamenwerkingsverband Passenderwijs wil hierin meedenken. De Schakels kan zich ontwikkelen als expertisecentrum^[2] kenniscentrum voor dit type leerlingen.

Acties college

Gesprek met schoolbesturen

Uw raad heeft gevraagd om met de schoolbesturen te bespreken of er nog alternatieven te bedenken zijn naast de mogelijkheden die in het raadsvoorstel zijn benoemd (gemeente neemt school over, samenwerkingsschool en de school wordt opgeheven). Op 6 oktober 2022 heeft dit gesprek plaatsgevonden.

De schoolbesturen zagen twee alternatieven.

-
1. Om te beginnen Klavertje 4. Die zou van kleur kunnen verschieten door openbaar te worden. Dit kan op twee manieren: bestuurlijke fusie met het schoolbestuur van het openbaar basisonderwijs, of de het schoolbestuur blijft een eenpitter en wordt openbaar. Stichting Onderwijs Primair en de Vereniging Jenaplanonderwijs te Oudewater (het schoolbestuur van Klavertje 4) hebben beide alternatieven in het voorjaar van 2022 al besproken. Het bestuur van Klavertje 4 ziet beide mogelijkheden niet zitten en wil bestuur en vereniging blijven zoals het nu is.
-

2. Wat in de gemeenteraad volgens de schoolbesturen wellicht onvoldoende is belicht en/of niet besproken is, is het behouden en afsplitsen van de hoogbegaafdenafdeling los van het openbaar onderwijs. Gedacht wordt dat de reguliere leerlingen (het aantal van 17 wordt genoemd) hun weg wel vinden naar andere scholen en de hoogbegaafdenafdeling zonder een fusietraject bij een bijzondere basisschool in Oudewater kan worden ondergebracht.

Bespreken voorlopig rapport

Op 16 december 2023 hebben in wij samen met de schoolbestuurders van de Mariaschool en de St. Jozefschool en van de Immanuelschool (de bestuurder van Klavertje 4 kon er niet bij zijn), de directeur van het onderwijssamenwerkingsverband Passenderwijs en het bestuur en directie van De Schakel, het voorlopig rapport van het schoolbestuur (opgesteld door VOS ABB) met de opsteller uitgebreid doorgenomen en de nodige suggesties gedaan.

Bezoek aan samenwerkingsschool

De wethouder en een ambtelijke delegatie hebben op 20 januari 2023 een op 1 augustus 2022 gestarte samenwerkingsschool voor basisonderwijs in Boskoop bezocht die onder hetzelfde schoolbestuur valt als de rooms-katholieke scholen in Oudewater. De school, De Hortus, is een samenwerkingsschool voortgekomen uit een rooms-katholieke en een openbare basisschool. Onder andere is besproken hoe door een identiteitscommissie en het team van leerkrachten een gezamenlijke nieuwe identiteit ontwikkeld wordt. De Hortus heeft ook een voltijdsafdeling voor leerlingen die hoogbegaafd zijn.

Naar aanleiding van het bezoek is het idee, hoewel dus in een laat stadium van het proces, per mail voorgelegd aan de schoolbesturen om de St. Jozefschool en De Schakels (inclusief de hoogbegaafdenafdeling) te laten fuseren naar het voorbeeld van de school in Boskoop. Daarmee blijft het openbaar onderwijs én de hoogbegaafdenafdeling behouden. Als dat gecombineerd wordt met een verhuizing naar het Cultuurhuis (de St. Jozefschool en de Immanuelschool ruilen van gebouw) is ook het lokalentekort en – overschot opgelost in Oudewater. Daarbij blijft er ruimte voor transformatie van lokalen naar appartementen in het Cultuurhuis. Meerdere problemen worden zo aangepakt.

De schoolbesturen hebben hiervan kennis genomen. Zij gaven aan dat het rapport heeft laten zien dat een samenwerkingsschool in Oudewater geen kans van slagen heeft, met name gezien de financiën. Het ruilen van gebouw is voor een school geen makkelijke maatregel. Door de keuze voor een school voor hoogbegaafde leerlingen alleen, komen er ook - en voldoende - lokalen vrij in het Cultuurhuis voor transformatie naar appartementen en kan de leegstand van de Immanuelschool worden opgelost.

Raadsbesluit van 29 september 2022

Schoolbestuur is aan zet

Het schoolbestuur is wettelijk bevoegd een openbare school vrijwillig te sluiten. Het schoolbestuur mag en kan dit alleen niet besluiten als de te sluiten school binnen 10 km over de weg gemeten de enige school is waarbinnen openbaar onderwijs wordt gegeven. Dat is bij De Schakels niet het geval (wel zijn deze scholen relatief ver weg gelegen). Uw raad en ons college hebben hier geen invloed op.

De Schakels blijft

De Schakels houdt niet op te bestaan. Het is daarom niet aan de orde dat de gemeente De Schakels overneemt of een nieuwe openbare school sticht. De school verandert wel van karakter: het is alleen bedoeld voor hoogbegaafden, met andere woorden het ondersteuningsprofiel wijzigt.

Het reguliere openbaar onderwijs in Oudewater stopt daarentegen wel. Wij denken dat de optie van samenwerkingsschool om het reguliere openbaar onderwijs te behouden voldoende is onderzocht, maar dat gebleken is dat het voor het schoolbestuur van De Schakels en de andere schoolbesturen op meerdere vlakken niet aantrekkelijk genoeg is.

Conclusie

Regulier openbaar basisonderwijs

Het is jammer dat het niet gelukt is een samenwerkingsschool te realiseren. Het reguliere openbaar basisonderwijs verdwijnt uit Oudewater. Voor het onderwijsaanbod in Oudewater is het positief dat het onderwijs voor hoofbegaafde leerlingen steviger verankerd wordt. Het is een feit dat de openbare school onvoldoende kinderen weet te trekken. Er is wel een keuze voor algemeen-bijzonder of neutraal onderwijs in Oudewater (Klavertje 4).

Noten:

[1] Leerlingen worden pas uitgeschreven van De Schakels als ze op een andere school worden ingeschreven. Zo vallen kinderen niet tussen de wal en het schip. Leerlingen die op De Schakels begonnen zijn mogen hun schooltijd daar afmaken zolang de school niet wordt opgeheven. Volgens het rapport van het schoolbestuur is het echter niet haalbaar

twee stromen (regulier en hoofbegaafd) in stand te houden met de huidige kleine leerlingenaantallen. Met de ouders en met medezeggenschapsraad moet besproken worden hoe hier mee om te gaan. Dit is een zorgplicht van de school.

[2] In de onderwijswetgeving is een expertisecentrum een school voor speciaal onderwijs. Scholen voor leerlingen die hoogbegaafd zijn vallen daar (nog) niet onder.

Financiën

NVT

Vervolg

NVT

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief rapport aan college en raad, 30 januari 2023, Stichting Onderwijs Primair (D/23/090205)
2. Brief aan medezeggenschapsraad openbaar basisonderwijs Oudewater, voorgenomen besluit, 30 januari 2023, Stichting Onderwijs Primair (D/23/090202)
3. Rapport onderzoek samenwerkingsschool Oudewater, 30 januari 2023 (Rapportage. Verkenning positionering. Openbaar onderwijs en hoogbegaafden onderwijs in Oudewater, VOSABB, H. Teegelbeckers) [D/23/090200].